Nieuwsbrief Stichting Cultureel Erfgoed Enschede

Jaargang 4 - nummer 46 - augustus 2018

Inhoudsopgave

1. Ledverlichting ook voor monumenten.
2. Het Stadscarillon van Enschede.
3. Kaart Groen Erfgoed vernieuwd.
4. Toren St. Plechelmus basiliek in Oldenzaal wordt gerestaureerd.
5. Theresiakerk Borne nu een gezondheidscentrum.
6. In verweer tegen een aanwijzing als gemeentelijk monument.
7. Onderhoud aan monumentale tuinen.
8. Bungalows Het Teesinkbos in Boekelo mogelijke gemeentelijk monument.
9. Voorbescherming monumentale bomen.
10. Wijziging 6% btw naar 9% btw per 1 januari 2019.

2. Ledverlichting ook voor monumenten.

Wat is eigenlijk ledverlichting?
Leds zijn geen lampen in de klassieke zin van het woord. Zo bevatten ze geen gloeidraad en werken ze niet zoals fluorescentielampen of tl-lampen. Led staat voor 'light emitting diode' oftewel een lichtgevende diodes. Led gloeilampen gebruiken aanzienlijk minder energie dan een gloeilamp, spaarlamp of tl-Lamp.
Met slecht 5 tot 10 Watt kan ledverlichting een kamer al verlichten. Led bestaat in allerlei kleuren en vormen, zoals ledstrips, ledspots en ledlampen. Led is tegenwoordig overal te vinden, in auto- en fietsverlichting, in vrijwel alle elektronische apparaten maar ook bijvoorbeeld kerstverlichting,

tuinverlichting, verkeerslichten etc. Het is inmiddels ook een uitstekend alternatief voor de thuissituatie en de werkomgeving geworden.

Waarom zou u investeren in ledverlichting?
Ledverlichting is beter voor het milieu en voor uw eigen portemonnee. We geven u hier de redenen om te investeren.

Lees **HIER** het volledige artikel over ledverlichting voor monumenten.

Foto's: SCEE

2. Het StadsCarillon van Enschede.

Geschiedenis van het StadsCarillon
Al vóór 1920 had de familie Van Heek het plan opgevat om de gemeente Enschede, die sinds de Napoleontische tijd eigenaar is van de toren van de Grote Kerk, een carillon te schenken. Het wachten was echter op de restauratie van de toren. Die moest namelijk wel sterk genoeg zijn om een carillon te dragen.
Na een grondige studie, advies en goedkeuring van kerkarchitect Jos Cuypers en de Nederlandse Klokken- en Orgelraad werden het fundament en de muren versterkt, zodat de toren sterk genoeg zou zijn voor een carillon. En zo besloten Jan van Heek, zijn zus Bertha Jordaan-van Heek en zijn broers Gerrit Jan jr. en Arnold - allen opgegroeid aan de voet van de Grote Kerk - de gemeente een uit 42 klokken bestaande beiaard te schenken. Ze vervulden hiermee een hartenwens van hun moeder Christine, die jarenlang bijna onder de toren woonde en altijd graag een klokkenspel in de toren had gewild.
Lees het volledige verhaal over het Stads Carillon op de website van Esther Schopman, de nieuwe Stadsbeiaardier van Enschede. Klik **HIER**

Foto: SCEE

COLOFON
Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Stichting Cultureel Erfgoed Enschede.

Redactieadres:
Stichting Cultureel Erfgoed Enschede
Postbus 689
7500 AR Enschede

Disclaimer
Ondanks aan de samenstelling van deze nieuwsbrief bestede zorg kan de redactie geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de onvolledigheid of onjuistheid van deze nieuwsbrief.

Foto: SCEE

3. Kaart Groen Erfgoed vernieuwd.

Tijdens het jaarlijkse symposium van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en Staatsbosbeheer op 21 juni is de vernieuwde Kaart Groen Erfgoed gelanceerd. De Kaart is uitgebreid met monumentale bomen uit het Landelijk Register van Monumentale Bomen.
Het register wordt beheerd door de Bomenstichting, die bomen in kaart brengt vanwege hun hoge leeftijd, bijzondere schoonheid, zeldzaamheidswaarde of beeldbepalende functie voor de omgeving. Het gaat vaak om bomen in een groenaanleg, zoals tuinen van landgoederen en buitenplaatsen. Ook zien we veel monumentale bomen in historische dorps- en stadskernen en particuliere tuinen. Hiermee zijn ze niet zelden onderdeel van waardevolle historische ensembles.
Klik **HIER** voor de website Kaart Groen Erfgoed.

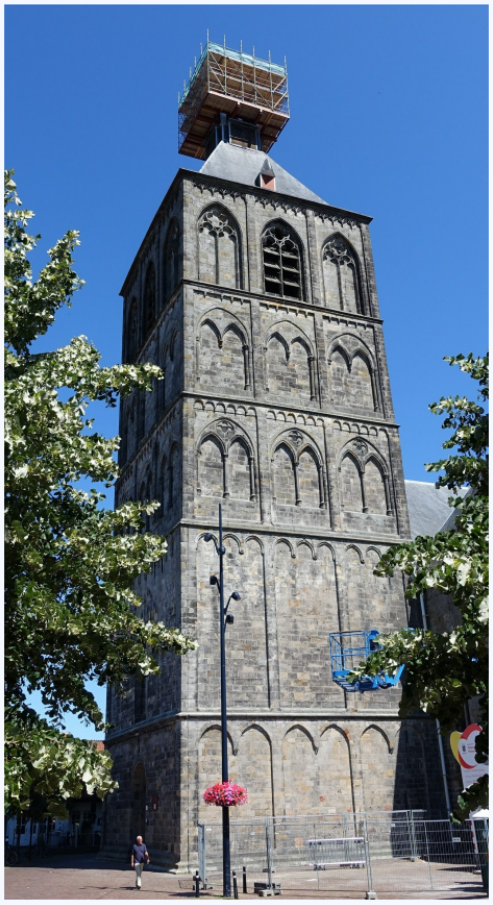

4. De toren van de St. Plechelmusbasiliek in Oldenzaal wordt gerestaureerd.

De werkzaamheden bestaan vooral uit het voegen van metselwerk, schilderwerk en het opnieuw vergulden van het kruis, de haan, de bol en de uurwerken. Verder moet de constructie van de houten torenspits worden hersteld, wordt het Lood'n Bönneke opnieuw met lood bekleed en worden ook de leien op het dak van de spits vervangen.
Eind 2018 wordt gestart met het opnieuw aanlichten van de toren. Alle verlichting wordt dan vervangen door hoogwaardige ledverlichting waarmee ook de vierde zijde van de toren wordt aangelicht. De overige zijden worden al aangelicht. Wat het werk bijzonder maakt, is het monumentale karakter van de (kerk)toren en de bereikbaarheid van de torenspits (werken op grote hoogte).
Subsidie
De gemeente heeft voor het uitvoeren van de werkzaamheden een subsidie ontvangen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
Foto's: SCEE.

LAATSTE NIEUWS

Foto: SCEE.

Foto: SCEE

De Geldersche kasteelenroute.

Een fietsroute van zo'n kleine 350 kilometer fiets je waarschijnlijk niet op één dag. Maar dat geeft niet, want natuurlijk kun je deze route ook in stukjes fietsen. Tijdens de fietsroute maak je kennis met alle zeven kastelen van Geldersch Landschap & Kasteelen: Ammersoyen, Cannenburch, Doorwerth, Hernen, Rosendael, Verwolde en Zypendaal. Je fietst langs de grote rivieren van de provincie en komt ook door gebieden die je zullen verrassen.
LET OP: in de fietsroute is het pontje bij Renkum opgenomen, dat alleen in het fietsseizoen vaart. Fiets je dit deel van de route check dan op www.uiterwaarde.nl of het pontje in de vaart is. Klik **HIER** voor de website om een fietsroute uit te stippelen.

Foto's: SCEE.

Kasteel Ammerzoden

Foto: SCEE.

Kubie bespaart 8 tot 15% elektra.

Kubie is een nieuw product, dat op een eenvoudige wijze energie bespaart door de spanning in een woning te verlagen. Afhankelijk van de situatie is de energiebesparing 8 tot 15%. Bijkomend voordeel is dat de apparaten een langere levensduur hebben.
Kubie verlaagt de spanning in huis, en daarmee ook de hoeveelheid stroom. Hierdoor wordt het elektriciteitsverbruik en de jaarlijkse energierekening lager. De mogelijke besparing in een huishouden varieert van 8 tot 15%. De daadwerkelijke besparing is afhankelijk van het voltage dat geleverd wordt in de meterkast (hoger voltage betekent meer potentiële besparing) en de apparatuur dat in huis gebruikt wordt. Het voordeel wordt voornamelijk gehaald uit het verbruik van apparaten zoals wasmachines, drogers, koelkasten en vaatwassers. Op lampen, apparaten met transformators (laptops, telefoons etc.), maar ook warmtepompen, wordt minder energie bespaard.
www.kubie.nl

Foto: SCEE.

Geef religieus erfgoed door

OSS - Drie schatkisten reizen tot woensdag 22 augustus door Oss, waarin inwoners hun verhalen kunnen delen over religieus erfgoed uit de gemeente. Bijvoorbeeld in een brief of met een foto of tekening. Waarom was die bruiloft in die ene kerk zo bijzonder? Wat betekent die Mariakapel langs de weg? De verhalen worden bewaard voor volgende generaties. Een mooie manier om verhalen door te vertellen.
De schatkisten staan in het stadsarchief van Oss, in de bibliotheek aan de Raadhuislaan. Ook zijn de kisten in de verschillende parochies in Oss te vinden. Wie zijn of haar verhaal liever digitaal inlevert, kan dat doen via de digitale schatkist op de website www.datisoss.nl. Zo zorgt Oss er samen voor dat het religieuze erfgoed ook voor de toekomst bewaard blijft.

Internationaal project
De schatkisten horen bij het Europees jaar van het cultureel erfgoed. 2018 is het Europees jaar van het cultureel erfgoed. De schatkisten horen bij het Toorts Initiatief. Dit is een project van The European network for historic places of worship (FRH). Net als bij de Olympische Spelen reist de Toorts door heel Europa in de vorm van een schatkist vol herinneringen. De reis begon op maandag 8 januari 2018 in Leeuwarden en eindigt op donderdag 11 oktober 2018 in Parijs op de FRH conferentie. De verhalen worden daar aan de Europese Commissaris gepresenteerd.
Bron: De Sleutel

Bezichtiging kasteel Senden in Duitsland.

Op zondag 12 augustus 2018 is er de mogelijkheid om zowel het kasteel en de kasteeltuinen onder leiding van een deskundige gids te bezichtigen. Trefpunt: de brug voor het kasteel op zondag 12 augustus 2018 om 15.00 uur. U hoeft zich niet vooraf aan te melden. De kosten bedragen € 4,50 per persoon. Kinderen onder de twaalf jaar hebben vrije toegang. De excursie duurt ongeveel een uur.
Schloss Senden
Holtrup 3
48308 Senden
Meer informatie over kasteel Senden? Klik **HIER**

KEES MARCELIS

STUDIO KEES MARCELIS
Bezoekadres: Benedendorpsweg 188 6862 WS Oosterbeek
+31 (0) 26 445 10 85
info@keesmarcelis.nl
www.keesmarcelis.nl

Boekenshop

In de boekenshop van onze website zijn ruim vijftig boeken te vinden, voornamelijk over Enschede. Bezoek onze boekenshop en kijk in het heden en verleden van Enschede. Klik op de button hieronder.

Klik hier

Foto;SCEE

5.Theresiakerk Borne nu een gezondheidscentrum.

De uit 1935 stammende, in neogotische stijl gebouwde Thresiakerk in Borne heeft in januari van dit jaar een nieuwe bestemming gekregen. Naar een ontwerp van Reitsema & partners architecten en in opdracht van projectontwikkelaar Erik Mijnhardt is de kerk omgebouwd naar gezondheidscentrum.

Het is de nieuwe werkplek voor huisartsen, psychologen, een apotheek, logopedisten en een tandarts. Heel bijzonder bij deze verbouwing is dat de bestaande ruimtelijke kenmerken zoveel mogelijk zijn gerespecteerd en dat de vroegere functie van het gebouw als gebedshuis nog steeds herkenbaar is. Het centrale deel van de kerk is gewijzigd in een binnenplein. Met dit plein is een grote ruimte gecreëerd en zijn de oude gewelven nog steeds zichtbaar. De praktijkruimtes van de zorgverleners zijn rondom dit plein gesitueerd en bezoekers komen langs het doopvont op weg naar hun afspraak.

Het binnenplein is niet voorzien van een klimaatinstallatie, maar de praktijkruimtes zijn goed geïsoleerd en opgebouwd uit systeemwanden. Daarbij zijn lichtgewicht, gewapende polystyreenwanden als materiaal gebruikt. Deze zijn op maat gemaakt. Door de binnenruimtes wit te stuken ontstaat een rustig beeld dat past bij de harmonie van een kerkgebouw. Dit effect wordt versterkt door de gietvloer en verder hoogwaardige afwerking.

Dit hergebruik van een kerk, met behoud van zijn maatschappelijke en publieke functie, is een zeer geslaagd voorbeeld van het aanpassen van een monumentaal gebouw aan nieuwe gebruikerseisen. Het gebouw heeft nog steeds een monumentale uitstraling, zowel binnen als buiten. Belangrijke architectonische kenmerken zijn zichtbaar gebleven, terwijl de nieuwe functies passend bij de huidige eisen daar naadloos zijn ingevoegd.

---

6. In verweer tegen een aanwijzing als gemeentelijk monument.

Bij besluit van B &W kan een zaak, meestal een pand of perceel, worden aangewezen tot gemeentelijk monument. Die aanwijzing moet plaatsvinden op grond van een redengevende omschrijving, waarbij in de regel een Monumentencommissie een advies afgeeft.

Bij een pand kan zowel het interieur als exterieur gezamenlijk of afzonderlijk worden aangewezen. Aan de motivering liggen in de regel een aantal criteria ten grondslag zoals: architectuurhistorische waarde, cultuurhistorische waarde, zeldzaamheid, gaafheid, ensemblewaarde en stedenbouwkundige waarde.
Als een eigenaar zich niet kan vinden in een voorgenomen besluit is beroep mogelijk bij een gemeentelijke commissie bezwaarschriften. Bij een (gedeeltelijke) afwijzing van de bezwaren kan men het oordeel vragen van de bestuursrechter met de mogelijkheid van beroep.

Ondanks deze indrukwekkende reeks beroepsmogelijkheden zijn de kansen op herziening van een besluit tamelijk klein.
Bij de bezwarencommissie dient een eiser het advies van de monumentencommissie op inhoudelijke gronden te betwisten. Daarbij moet hij in oog houden dat de criteria die de monumentencommissie aandraagt niet complementair zijn. Als een eigenaar bijvoorbeeld kan bewijzen dat dat zijn pand op grond van verbouwingen niet als gaaf valt te betitelen, maar de commissie ook de cultuurhistorische waarde op het oog heeft, zal een procedure vaak al stranden. Ook het advies van een door de eisen aangetrokken deskundige heeft maar betrekkelijke waarde; B&W heeft beoordelingsvrijheid bij het bepalen van de waarde. Daar hoeven partijen het niet over eens te zijn. Tevens zal ook een verwijt dat de Monumentencommissie de eiser niet in een hoorzitting aan het woord heeft gelaten, vaak stranden. Een bezwarencommissie zal daarentegen wel regelmatig het middel van een hoorzitting hanteren.

Bij een beroep op de rechter speelt de beoordelingsvrijheid, die B&W toekomt, een grote rol. De bestuursrechter is zeer terughoudend bij een toetsing van zo'n aspect. Anders ligt het als de eiser de overheid willekeur kan verwijten. Probleem is dan wel dat een eiser zo'n stelling moet kunnen bewijzen. Geen eenvoudige opgave, zodat ook zo'n beroep vaak faalt.
Overigens zal bij aanwijzing van een te beschermen interieur, waardoor de gebruiksmogelijkheden en eigendom van een eiser sterker in het geding kunnen zijn, een gemeente er goed aan doen de motivatie van haar besluit grondig te onderbouwen.

Maar ook hierbij staat voorop dat het college van B&W zich bij de besluitvorming mag baseren op het deskundige advies van een Monumentencommissie.

Foto: SCEE

7. Onderhoud aan monumentale tuinen.

Onderhoud aan monumentale tuinen gaat niet alleen over de beplanting, maar ook over paden, beeldhouwwerken en tuinhuisjes. Soms gaat het ook om behoud van wat er juist niet is: het snoeien van planten, zodat een zichtlijn niet dicht groeit. Wat komt er allemaal nog meer bij kijken?

1. Neem het oorspronkelijk ontwerp als leidraad.
Een tuin is vaak ontworpen met een specifiek idee of met een doel tot stand gekomen. Een historische tuin laat zo mooi de tijdsgeest van een periode zien. Wanneer men bekend is met de uitgangspunten uit deze periode, wordt het maken van keuzes bij onderhoud makkelijker.

2. Of neem juist de gelaagdheid van de geschiedenis als uitgangspunt.
Veel tuinen zijn in de loop der tijd aangepast aan nieuwe eisen en veranderde omstandigheden. Het geeft een gelaagd beeld van de geschiedenis, die een tuin echt uniek maakt. Het herkenbaar houden van deze gelaagdheid is een sterk uitgangspunt voor onderhoud.

3. Pas het onderhoud aan, aan het type aanleg.
Niet elke begroeiing heeft dezelfde hoeveelheid onderhoud nodig. Zo hebben tuinen in Engelse landschapsstijl een ander onderhoudsritme dan een Franse baroktuin vol strakke hagen en ornamenten. Door prioriteiten te stellen die zijn ingegeven door de waarden van de aanleg wordt een onderhoudsplanning efficiënter.

4. Behoud oude elementen.
In de loop der tijd wordt de tand des tijds zichtbaar in de tuin. Bepaalde elementen, zoals een vervallen muurtje, een scheefgegroeide wilg of mosgroei op een beeldhouwwerk geven een tuin karakter en zijn bepalend voor de beleving er van. Het unieke is vaak interessanter dan strak en keurig te zijn.

5. Behoud continuïteit.
Elke tuin heeft zijn eigen eigenaardigheden. Passende zorg komt van een betrokken eigenaar of hovenier die bekend is met de karaktertrekken en behoeftes van een tuin. Bij verandering van eigendom kunt u deze kennis overdragen aan de nieuwe hovenier.
Denkt u er zelf aan om de historische glorie van uw tuin weer terug te brengen? Met een restauratie is vaak veel mogelijk. Denk bij het opstellen van het restauratieplan ook aan het beheer en onderhoud voor de langere termijn.

Bron: www.monumenten.nl

Video Enschede omstreeks 1920. Soms nog heel herkenbaar.
De film is opgenomen door Haghe Filmfabiek, Willy Mullens Den Haag.
Alleenvertooningsrecht der H.A.P. comp. Den Haag.

Foto's: SCEE

8. Bungalows Het Teesinkbos in Boekelo mogelijk gemeentelijk monument.

De bungalows in het Teesinkbos in Boekelo komen mogelijk in aanmerking voor de status van gemeentelijk monument. Drie erfgoedorganisaties hebben B&W in Enschede geadviseerd over de de monumentstatus.
De bungalows zijn gebouwd in de periode 1966-1969 onder architectuur van de Enschedese architect NicoZantige. De bungalows in de Toernooistraat in Enschede die eveneens onder architectuur van Zantige zijn gebouwd hebben reeds de status van gemeentelijk monument.
Lees **HIER** meer over de bugalows van architect Nico Zantige aan de Toernooistraat.

D o n a t u s

Dé kerken- en monumentenverzekeraar van Nederland

Ook in België wordt veel aandacht besteedt aan het immaterieel erfgoed. Deze video maakt nog eens duidelijk waar het allemaal om gaat. Misschien brengt het ons nog op ideen om voor onze cultuur en tradities de status van immaterieel erfgoed aan te vragen.

Foto: SCEE

9. Hulde aan Erfgoedorganisaties.

De erfgoed vereniging Heemschut het Cuijpergenootschap en de Historische sociëteit Enschede Lonneker hebben bij B&W Enschede een aanvraag ingediend voor het toekennen van gemeentelijke monument status voor de Boekelose bungalows in Het Teesinkbos. Dat is goed nieuws want de lijst van gemeentelijke monumenten in Enschede wordt maar zelden uitgebreid. Overigens zijn er in Enschede al zeven bungalows van architect Nico Zantinge aan de Toernooistraat die de gemeentelijke monumentstatus hebben. Eén van de woningen werd door Zantinge ingericht als zijn eigen woon-werkhuis. Dit gebouw kan als hoogtepunt van zijn oeuvre worden gezien. Wat ons betreft een verdiend eerbetoon aan deze Enschedese architect.

[zie onze webpagina over de bungalows in de Toernooistraat. klik **HIER.**

Het wachten is nu op verder acties van erfgoedorganisaties of pandeigenaars want er zijn in Enschede nog tal van gebouwen, woningen, villa's etc. die wat ons betreft de status van gemeentelijk monument verdienen.
Natuurlijk moeten gebouwen aan bepaalde bouwkundige en historische criteria voldoen maar anderzijds mag de publieke waardering voor een pand zeker meespelen in de beoordeling voor de monumentstatus. Enschede heeft beleid ontwikkeld om bijzondere gebouwen een beschermde status te geven tegen sloop, maar de status van gemeentelijk monument aan nieuwe panden is de laatste jaren niet of nauwelijks meer toegekend.
Op de cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Enschede staat Het Teesinkbos niet aangemerkt met een attentiewaarde reden genoeg om te veronderstellen dat er in Enschede nog veel onontdekte monumenten zijn als kandidaat voor de status gemeentelijk monument.

Wij zijn benieuwd of B&W de weg is ingeslagen om beleidsmatig meer aandacht te schenken aan historische gebouwen in Enschede door het toekennen van de gemeentelijke monument status. Of blijft het oorverdovend stil op de gemeentelijke monumentenlijst? We hopen van niet!
Onze complimenten gaan uit naar de erfgoedorganisatie Heemschut en de stichting Historische sociëteit Enschede Lonneker en het Cuijpergenootschap die onlangs nog opkwamen voor het cultureel erfgoed van de voormalige vliegbasis Twente en nu de villa's van Nico Zantinge in Het Teesinkbos.
Wilt u meer voorbeelden zien van wat ons betreft monumentwaardige gebouwen zijn?
Klik dan **HIER.**

Foto: SCEE.

9. Voorbescherming monumentale bomen.

Voorbescherming is bekend uit de monumentenwetgeving. het is een instrument om te bewerkstelligen dat een object al beschermd is op het moment dat de eigenaar mededeling wordt gedaab van de start van de procedure die zal leiden tot een besluit over de status van het onject. Het object mag in de tussentijd niet worden gesloopt of vernaderd zonder omgevingsvergunning. Voorbescherming is ook van belang als het gaat om bomen die in aanmerking komen voor opname op een lijst die bescherming biedt tegen kap.
Lees HIER de flyer van de Bomenstichting.
Bron: Bomenstichting

---

10. Wijziging 6% btw naar 9% btw per 1 januari 2019.

Wijzigingen in Belastingplan 2019
Op Prinsjesdag zal het kabinet naar alle waarschijnlijkheid bekend maken dat het BTW tarief van 6% per 1 januari 2019 zal worden verhoogd naar 9%.
Het isoleren, schilderen, stukadoren en behangen van woningen die ouder zijn dan 2 jaar vallen nu onder het 6 procent-tarief

Als per 1 januari 2019 het nieuwe tarief van 9 procent ingaat, heeft dat impact op: de administratie, de prijzen van goederen en diensten, en de facturatie en btw-aangifte bij de jaarovergang. Offertes die in 2018 worden gemaakt voor goederen of diensten die in 2019 worden geleverd, moeten uitgaan van een btw-tarief van 9 procent. Vindt echter een prestatie in 2019 plaats, maar is de betaling in 2018 voldaan? Dan geldt hiervoor het 6 procent-tarief. Pas voor betalingen vanaf 1 januari 2019 geldt het 9 procent-tarief.
De Tweede en Eerste Kamer moeten nog wel akkoord gaan met de wijziging.
Meer informatie: Klik **HIER.**

Stichting Cultureel Erfgoed Enschede

info@cultureelerfgoedenschede.nl

Facebook Website

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.• Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich hier afmelden. • U kunt ook uw gegevens inzien en wijzigen. • Voor een goede ontvangst voegt u info@cultureelerfgoedenschede.nl toe aan uw adresboek.

Laposta